

Michał Rychert

"Przeciw banalizacji Jezusa", G. Lohfink, tł. Eliza Pieciul-Karmińska, Poznań 2015 : [recenzja]

Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie 22, 313-316

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

---

view. The language of the entire work is competent, scientific and communicative as well. From an editorial standpoint the work of Bartnicki and Kłósek was prepared carefully. It is featured with the list of abbreviations (p. 6) and footnotes (pp. 245-284). A reader of the book can easily notice that the footnotes for the first part contain discussion on the content of each chapter, but in the footnotes for the second part we have only bibliographical indications.

We can welcome to Polish biblical libraries this excellent book with great joy; the book doesn't omit any of the important issues concerning the modern methods of the interpretation of the New Testament and is really helpful in biblical studies. Polish students and biblical scholars receive a very useful tool for their research and investigations; they receive an excellent compendium of modern knowledge concerning the approaches to the text of the New Testament.

Michał Rychert¹

**G. LOHFINK, PRZECIW BANALIZACJI JEZUSA,
TLUM. ELIZA PIECIUL-KARMIŃSKIEJ,
WYDAWNICTWO ŚW. WOJCIECHA,
POZNAŃ 2015, SS. 448**

Kościół, ożywiony impulsem nowej ewangelizacji, stoi przed koniecznością wzmożonej aktywności misyjnej *ad extra*, ale również, a może przede wszystkim, przed koniecznością ewangelizacji *ad intram*. W Kościele współczesnym zachodzą niepokojące procesy wieloaspektowej sekularyzacji, antychrześcijański resentyment panujący we współczesnej kulturze wyciska niepokojące piętno na postawach chrześcijan. Przepaść pomiędzy wiarą deklarowaną a wyznawaną, obojętność, zagubienie aż po praktyczny ateizm są czynnikami, które nie sprzyjają rozwojowi wiary. Jaki jest tego powód? Czy niepokojąca erozja wiary ma swoje źródła tylko w niechęci otoczenia?

Odpowiedź na to pytanie jest niezwykle złożona i wieloaspektowa. Jedną z niewątpliwych przyczyn, którą uzmysławia i której się sprzeciwia swoją najnowszą publikacją Gerhard Lohfink, jest banalizacja wiary chrześcijańskiej. Brak intelektualnego i duchowego pogłębienia treści wiary, fideizm, bylejałość duszpasterstwa, redukcja wiary do powierzchownej obrzędowości bez przełożenia na wymiar egzystencjalny, wreszcie prywatyzacja wiary – to wszystko razem prowadzi do jej banalizacji. Wiara powierzchownie przekazywana jest tak samo przyjmowana i wyznawana. Papież Franciszek w *Evangelii Gaudium* wzywa do odkrycia na nowo piękna Ewangelii – nie jest to możliwe bez zagłębienia się w niej i bez duchowego i intelektualnego zaangażowania (EG 11, 12). Pomocą w tym wysiłku jest niewątpliwie dzieło G. Lohfinka *Przeciw banalizacji Jezusa*.

Ks. prof. Gerhard Lohfink, ur. w 1934 r., to wybitny egzegeta i wykładowca Nowego Testamentu na uniwersytecie w Tybindze. W 1982 r. porzucił karierę naukową i związał się z Katholische Integrierte Gemeinde. Fakt ten odciska wyraźne piętno na dalszej jego twórczości teologicznej. Nadal wykłada na Avvademia per la Teologia del Popolo di Dio/Akademie für die Theologie die Volkes Gottes z siedzibą w Villa Cavatetti pod Rzymem, wciąż tworzy i wydaje kolejne dzieła. Jest autorem dobrze znanym polskiemu czy-

---

¹ Dr Michał Rychert specjalizował się w teologii fundamentalnej, wydał książkę poświęconą teologii królestwa Bożego w ujęciu G. Lohfinka *Kościół jako społeczność alternatywna*, Toruń 2007, opublikował również artykuły poświęcone niektórym zagadnieniom teologicznej twórczości niemieckiego egzegety.

telnikowi². Jego twórczość jest ważna tak na polu egzegetycznym³, jak i teologicznym, w sposób szczególny potwierdził swoją użyteczność na polu teologii fundamentalnej⁴ lub duchowości chrześcijańskiej⁵. Z właściwą sobie erudycją przekazuje ważne i bliskie życiu chrześcijańskiemu zagadnienia przemyślane w kontekście własnych doświadczeń życia we wspólnocie. Bez uszczerbku dla rygorystyki naukowej i głębi myśli teologicznej dotyka problemów, przed którymi stoi dziś Kościół. „Teologia bliska życiu”, tak można określić większość dzieł napisanych przez G. Lohfinka po związaniu się z Katolicką Gminą Zintegrowaną. We wszystkich swoich dziełach łączy on dogłębną wiedzę biblijną ze świadectwem wiary. Takim dziełem jest również prezentowana niniejsza książka.

Tytuł dzieła mógłby sugerować, że G. Lohfink podjął próbę rozprawienia się z tymi nurtami współczesnej chrystologii, które dokonują rozdziału lub wręcz przeciwstawienia Jezusa historii i Chrystusa wiary, banalizując tym samym Jego postać. Ostatnie lata obfitowały w dzieła, które stawiały nas wobec tego problemu⁶. Wszędzie tam spotykamy się w różnej mierze z ryzykiem redukcji chrystologicznej. Ta wstępna intuicja okazuje się jednak myląca. Ale nawet po takim ukierunkowaniu spis treści może wprowadzić w zakłopotanie, a tytuł wydawać się chybiony. Poszczególne paragrafy nie stanowią części prowadzących krok po kroku do uchwycenia pewnej całości. Nie jest to faktycznie monografia. Książka ta powstała w oparciu o wygłoszone w ostatnich latach wykłady pozornie poświęcone różnym zagadnieniom. Jest w niej mowa o cudach Jezusa, przykazaniu miłości, zbawieniu i modlitwie, mamy paragrafy poświęcone przemocy, wierze, działalności św. Pawła i podziałom w Kościele. Co je łączy? Otóż wszystkie paragrafy bez sztucznego naciągania mieszczą się w nakreślonej w tytule tematyce. Staje się zatem oczywiste, że nie sposób omówić tej książki w tradycyjny sposób, tym bardziej nie ma sensu dokonywać streszczeń poszczególnych, tak różniących się w treści, paragrafów. Wydanie niemieckie już w tytule (*Gegen die Verharmlosung Jesu. Reden über Jesus und die Kirche*) precyzuje, że rzecz dotyczy Jezusa i Kościoła. Banalizacja Jezusa – jak zwraca uwagę G. Lohfink – dokonuje się dziś na wiele sposobów. „Jezus jest banalizo-

² Większość tytułów ukazała się nakładem wydawnictwa „W drodze”: *Czy Jezus głosił utopię?*, Poznań 2006, *Czy Bóg potrzebuje Kościoła?*, Poznań 2006, *Maryja nie bez Izraela*, Poznań 2010, *Modlitwa moją ojczyzną*, Poznań 2011, *Jezus z Nazaretu*, Poznań 2012.

³ Na szczególną uwagę zasługują: G. Lohfink, *Wie hat Jesus Gemeinde gewollt? Zur gesellschaftlichen Dimension des christlichen Glaubens*, Freiburg im Breisgau 1982, *Wem gilt die Bergpredigt? Beiträge zu einer christlichen Ethik*, Freiburg im Breisgau 1988. Do dorobku na polu egzegezy należałoby wymienić również wiele artykułów. Pełna bibliografia twórczości G. Lohfinka zob. M. Rychert, *G. Lohfink – życie, twórczość i recepcja w Polsce*, „Teologia i Człowiek”, 2007.

⁴ Na szczególną uwagę zasługuje artykuł w jednej z ważniejszych publikacji w obszarze teologii fundamentalnej ostatnich lat. G. Lohfink, *Gesù e la Chiesa*, w: *Corso di teologia fondamentale, T 3. Trattato sulla Chiesa*, red. W. Kern, H. J. Pottmeyer, M. Seckler edd., Brescia 1990, s. 49-105. (*Jesus und die Kirche, Handbuch der Fundamentaltheologie 3. Traktat Kirche*, red. W. Kern-Hermann, J. Pottmeyer, M. Seckler edd., Freiburg im Breisgau 1998, s. 49-96.). Godne odnotowania jest również egzegetyczne dzieło podejmujące jedno z kluczowych zagadnień teologii fundamentalnej, pochodzenia Kościoła; zob. tenże, *La raccolta d'Israele. Una ricerca sull'ecclesiologia lucana*, Casale Monferrato 1983. (*Die Sammlung Israels. Eine Untersuchung zur lukanischen Ekklesiologie*, München 1975.), czy wrzeczcie ostatnie dzieło chrystologiczne *Jezus z Nazaretu*, Poznań 2012.

⁵ Przede wszystkim warto wskazać takie publikacje jak: *Gottes Taten gehen weiter*, Freiburg im Breisgau 1985. *Maryja nie bez Izraela*, Poznań 2010, *Modlitwa moją ojczyzną*, Poznań 2011.

⁶ Należy tu wspomnieć twórczość Gese Vernesa, Gerda Theissena, innych przedstawicieli *Third Quest*, chrystologię feministyczną czy teologię wyzwolenia. Wszędzie tam spotykamy się różnymi formami redukcji chrystologii.